

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені
ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

доц. А.В. Стасишин

«28» серпня 2020 р.

КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСИ»

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітня програма: «Фінанси, митна та податкова справа»
освітній ступінь бакалавр
форма навчання денна

ЛЬВІВ – 2020

Програма навчальної дисципліни «Фінанси» для студентів, які навчаються за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітнього ступеня бакалавр – 13 с.

Розробник:

Шушкова Ю.В., доцент кафедри фінансового менеджменту, к.е.н., доцент

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри фінансового менеджменту
Протокол № 1 від “27” серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

фінансового менеджменту _____ проф. Ситник Н.С.

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу

Протокол № 1 від “28” серпня 2020 року

ЗМІНИ
до програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри (перезатвердження навчальної програми)	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри
2020-2021	Відповідно до регламенту організації освітнього процесу в дистанційному режимі від 31.08.2020р., починаючи з 01.09. 2020р. лекції з навчальної дисципліни «Фінанси» проводяться онлайн із використанням технологій дистанційного навчання – хмарного середовища Office 365	27.08.2020 р. № 1	
2020-2021	Відповідно до розпорядження Про організацію освітнього процесу на факультеті управління фінансами та бізнесу із застосуванням дистанційних технологій у 1-му семестрі 2020-2021 навчального року від 16.09.2020 р. з 21 вересня 2020 р. по 31 жовтня 2020 р. лекційні та семінарські (практичні) заняття з навчальної дисципліни «Фінанси» проводяться в дистанційному режимі із застосуванням технологій дистанційного навчання – хмарного середовища Office 365	Розпорядження від 16.09.2020 р. № 141-р	

© Шушкова Ю.В., 2020 рік
© ЛНУ імені Івана Франка, 2020 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Предметом дисципліни «Фінанси» є фінансові відносин, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту і національного доходу на макро - і мікрорівнях.

Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування знань студентів з функціонування фінансів та їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства, розширення та поглиблення теоретичних знань студентів про фінансову систему держави, порядок формування і використання фондів фінансових ресурсів, які забезпечують функціонування кожної окремої її складової.

Основні завдання

Завдання вивчення дисципліни «Фінанси» полягають у:

- вивченні історичних процесів зародження, становлення та розвитку фінансових відносин в Україні та окремих зарубіжних держав;
- засвоєнні суті та механізму функціонування фінансів, їх функцій;
- розкритті теоретичних основ державних, корпоративних і міжнародних фінансів;
- засвоєнні засад функціонування фінансової системи держави;
- формуванні у студентів теоретичної і методологічної бази, необхідної для наступного оволодіння практикою використання фінансових інструментів;
- розумінні закономірностей у сфері фінансових відносин держави, господарюючих суб'єктів та населення, розкриття можливостей використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи.

1.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

<i>Попередні дисципліни</i>	<i>Наступні дисципліни</i>
Основи економічної науки	Бюджетна система
Макроекономіка	Податкова система
Мікроекономіка	Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва
Теорія та історія фінансової системи	Міжнародні фінанси
Вступ до фаху	

1.2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність досліджувати тенденції розвитку фінансової системи за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати ефективність фінансової політики.	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях фінансової системи.
Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.	Знати і розуміти теоретичні основи побудови фінансової системи України та окремих зарубіжних країн
Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).	Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.
Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.	Вміти оцінювати фінансову політику, що проводиться в Україні
Володіння базовими знаннями законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.	Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів.
Навички застосування сучасного інформаційного та програмного забезпечення для отримання та обробки даних у фінансовій сфері	Вміти аналізувати тенденції розвитку фінансової системи України, її окремих ланок, визначати вплив і взаємозв'язок фінансової сфери та соціально-економічних процесів у національній економіці.
Спроможність виконувати контрольні функції у фінансовій сфері	Володіти методами оцінки стану, проблем та перспектив розвитку фінансової системи України

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
Тема 1.	Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів
Тема 2.	Генезис і еволюція фінансів
Тема 3.	Становлення та розвиток фінансової науки
Тема 4.	Фінансова політика і фінансове право
Тема 5.	Фінансовий механізм
Тема 6.	Фінансова система та характеристика її сфер і ланок
Тема 7.	Податки та податкова система
Тема 8.	Бюджет та бюджетна система
Тема 9.	Бюджетна політика
Тема 10.	Державний кредит
Тема 11.	Місцеві фінанси, бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання
Тема 12.	Державні цільові фонди та соціальна політика
Тема 13.	Фінанси суб'єктів господарювання
Тема 14.	Фінанси домашніх господарств
Тема 15.	Страховання. Страховий ринок
Тема 16.	Фінансовий ринок
Тема 17.	Міжнародні фінанси

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів

Об'єкт, предмет і завдання вивчення навчальної дисципліни “Фінанси”. Структура навчальної дисципліни, зв'язок з іншими навчальними дисциплінами. Історичний аспект становлення та розвитку фінансової науки. Предмет і метод фінансової науки. Фінансова наука в Україні. Сучасна світова наукова фінансова думка. Сутність фінансів. Функції фінансів. Взаємозв'язок та взаємодія фінансів з іншими економічними категоріями розподільчого характеру.

Тема 2. Генезис і еволюція фінансів

Історичний характер фінансів, їх генезис. Об'єктивні передумови виникнення фінансів. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна категорія. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Необхідність фінансів в умовах товарного господарства.

Зародження фінансових відносин у Стародавньому світі. Розвиток фінансових відносин за часи докапіталістичних формацій. Фінанси за часи розвитку капіталізму (з початку ХІХ століття до сучасного періоду).

Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки

Становлення фінансової науки. Розвиток фінансової науки у ХV-ХІХ сторіччях. Фінансова наука кінця ХІХ – початку ХХ ст. Сучасний період розвитку фінансової науки.

Тема 4. Фінансова політика і фінансове право

Сутність та завдання фінансової політики. Суб'єкти фінансової політики. Складові фінансової політики: монетарна і фіскальна політика, фінансова політика у сферах фондового та страхового ринку, у сфері міжбюджетних фінансів, боргова політика. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Напрями реалізації фінансової політики: регламентування фінансових відносин у суспільстві та здійснення поточної фінансової діяльності. Типи фінансової політики: жорстка, помірна регламентація і політика мінімальних обмежень, політика стабілізації, економічного зростання і стимулювання ділової активності. Дискреційна і недискреційна фінансова політика. Етапи процесу формування і реалізації фінансової політики. Фінансова політика України на сучасному етапі. Фінансове право.

Тема 5. Фінансовий механізм

Суть фінансового механізму і його складові елементи. Фінансові методи. Фінансові важелі, стимули, санкції. Організаційна структура і правовий режим фінансового механізму. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою.

Управління фінансами. Об'єкти і суб'єкти управління. Функціональні ланки процесу управління фінансами. Стратегічне й оперативне управління.

Тема 6. Фінансова система та характеристика її сфер і ланок

Суть і поняття фінансової системи країни. Структура фінансової системи України. Принципи побудови фінансової системи.

Сфери та ланки фінансових відносин. Державні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, міжнародні фінанси. Фінансовий ринок як забезпечуюча ланка фінансової системи. Організаційна структура фінансової системи. Вплив фінансової системи на темпи та пропорції розвитку економіки.

Сучасні проблеми розвитку фінансової системи України та шляхи її вдосконалення.

Тема 7. Податки та податкова система

Суть і функції податків. Роль податків у фіскальній політиці держави. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прямі і непрямі податки. Особливості окремих видів податків.

Податкова система: поняття, основи побудови. Принципи й методи оподаткування. Податкова система України. Податкова політика. Сучасні податкові системи зарубіжних країн.

Тема 8. Бюджет та бюджетна система

Економічна природа і суть бюджету. Бюджет як економічна та юридична категорія. Державний бюджет як централізований фонд грошових коштів держави, його характерні ознаки. Місце і роль бюджету у фінансовій системі України. Державний бюджет як центральна ланка фінансової системи. Функції бюджету, їх характеристика.

Основи бюджетного устрою: встановлення принципів побудови бюджетної системи; виділення окремих видів бюджетів; розподіл доходів і видатків між окремими ланками бюджетної системи; встановлення характеру взаємовідносин між бюджетами. Поняття бюджетної системи. Структура бюджетної системи України, взаємозв'язок між окремими ланками бюджетної системи. Принципи побудови бюджетної системи України та їх характеристика.

Склад та структура доходів та видатків Державного бюджету України.

Бюджетний дефіцит. Поняття, причини виникнення. Проблеми скорочення й можливі джерела покриття бюджетного дефіциту.

Тема 9. Бюджетна політика

Сутність, особливості та значення бюджетної політики України. Бюджетна стратегія і бюджетна тактика держави в ринкових умовах господарювання. Основні завдання та напрями бюджетної політики України. Оцінка ефективності бюджетної політики.

Тема 10. Державний кредит

Економічна суть державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави. Відмінність державного кредиту від банківського. Види та форми державного кредиту.

Державний борг, його структура. Внутрішній та зовнішній, поточний та капітальний державний борг. Причини і наслідки зростання державного боргу. Джерела погашення державного боргу. Обслуговування державного боргу. Методи управління державним боргом. Напрями удосконалення управління й обслуговування державного зовнішнього боргу України.

Тема 11. Місцеві фінанси, бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання

Суть місцевих фінансів, причини їх появи. Місцеві фінанси як система. Взаємозв'язок місцевих і державних фінансів. Функції місцевих фінансів. Роль місцевих фінансів у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань в умовах ринкових відносин.

Місцеві бюджети – провідна ланка місцевих фінансів. Доходи та видатки місцевих бюджетів. Бюджетний федералізм та фінансове вирівнювання.

Тема 12. Державні цільові фонди та соціальна політика

Сутність, функції та класифікація державних цільових фондів. Державні цільові фонди соціального спрямування та особливості соціальної політики України. Джерела формування та шляхи використання державних цільових фондів соціального спрямування.

Інші централізовані і децентралізовані фонди цільового призначення. Порядок створення і використання фондів. Роль фондів в фінансовому забезпеченні економічних і соціальних програм. Деякі питання удосконалення системи позабюджетних фондів.

Тема 13. Фінанси суб'єктів господарювання

Сутність фінансів суб'єктів господарювання та їх роль у складі фінансової системи. Функції та основні принципи організації фінансів суб'єктів господарювання. Фінансові результати діяльності підприємства. Фінансова діяльність як система фінансового забезпечення функціонування підприємства. Особливості фінансових відносин на підприємствах різних форм власності.

Тема 14. Фінанси домашніх господарств

Домогосподарство як інституційна економічна одиниця та суб'єкт фінансових відносин. Місце та роль фінансів домогосподарств у фінансовій системі держави. Бюджет домогосподарства, його структура. Сукупні ресурси і сукупні витрати домогосподарства. Доходи населення та їх структура. Витрати. Рівень життя та його показники. Шляхи розміщення вільних коштів. Методи оцінки ефективності та надійності розміщення грошових коштів.

Тема 15. Страхування. Страховий ринок

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування.

Види страхування. Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види й форми. Особисте страхування його суть і значення в забезпеченні

соціального захисту громадян. Види особистого обов'язкового і добровільного страхування. Страхування кредитних і фінансових ризиків, його необхідність, значення та види. Умови страхування кредитних і фінансових ризиків. Страхування відповідальності.

Поняття страхового ринку. Учасники страхового ринку. Формування і розвиток страхового ринку в Україні. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні.

Тема 16. Фінансовий ринок

Поняття про фінансовий ринок, його значення. Економічні передумови функціонування фінансового ринку в Україні. Суть фінансового ринку, його роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів. Складові фінансового ринку. Ринок цінних паперів. Фінансові посередники та їх функції на фінансовому ринку.

Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.

Тема 17. Міжнародні фінанси

Економічна природа і призначення міжнародних фінансів. Поняття фінансового механізму зовнішньоекономічних відносин, його склад. Валютні відносини та валютні системи, їх еволюція. Валютний курс. Види і форми валютних курсів. Валютне регулювання та валютні обмеження: суть і необхідність. Конвертованість валюти та механізм її забезпечення.

Міжнародні валютно-фінансові інститути. Міжнародний валютний фонд. Група Світового банку. Універсальні та регіональні банківські інститути та співпраця України з ними.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

4.1. Основна література

1. Конституція України: №254к/96ВР Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%E2%96-%E2%F0>.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21>
3. Господарський кодекс України станом на 27 лютого 2009 р. // Звід кодексів України : Т. 1 / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парламентське вид-во, 2009. – 632 с.
4. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI [ел. ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
5. Податковий кодекс України від 2.12.2010р. №2755-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
6. Кодекс України з процедур банкрутства від 01.02.2020 № 2597-VIII – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2597-19>
7. Закон України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" від 09.07.03 р. № 1058-15 (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1058-15>.
8. Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. № 2464-VI (зі змінами і доповненнями) // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>
9. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%E2%97-%E2%F0>.
10. Закон України „Про акціонерні товариства” від 17.09.2008 р. № 514-VI.
11. Закон України „Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2258-19>
12. Закон України „Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 р., № 2121-III. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
13. Закон України „Про господарські товариства” від 19.09.1991 р., № 1576-XII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1576-12>
14. Закон України „Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” від 30.10.1996 № 448/96-ВР. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр>.
15. Закон України „Про зовнішньоекономічну діяльність” 959-XII – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/959-12>
16. Закон України „Про Національний банк України” від 20.05.1999 р. №679-XIV. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14

17. Закон України „Про обіг векселів в Україні” від 05.04.2001 р., № 2374-III. – Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14)
18. Закон України „Про режим іноземного інвестування” від 19.03.1996 № 93/96-ВР. – Режим доступу: <http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр>
19. Закон України „Про страхування” від 07.03.1996 № 85/96-ВР. – Режим доступу: <http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>
20. Закон України „Про фінансовий лізинг” від 16.12.1997 р., № 723/97-ВР. – Режим доступу: <http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-вр>
21. Закон України „Про цінні папери і фондовий ринок” № 3480-IV. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3480-15>.
22. Закон України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» № 294-IX. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/294-20>.
23. Проект Постанови про Основні напрями бюджетної політики на 2018-2020 роки: проект постанови Верховної Ради України 6591 від 15.06.2017 // – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62047
24. Постанова КМ України від 21.05.2014 р. № 236 “Про Державну фіскальну службу України”.
25. Указ Президента України Про Положення про Державну казначейську службу України від 13.04.2011 № 215-2015п. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U460_11.html

4.2. Додаткова література

1. Бюджетна система в таблицях і схемах : Навчальний посібник / [Ситник Н.С., Західна О.Р., Стасишин А.В., Шушкова Ю.В]. – Львів : Видавництво: Апріорі, 2017. – 180 с.
2. Вступ до фаху «Фінанси, банківська справа та страхування» : навчальний посібник / Л.О. Шкварчук. – Львів : Простір-М, 2019. – 230 с.
3. Глущенко А. С. Фінанси: Навчальний посібник/ А.С.Глущенко. – Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. – 190 с.
4. Катан Л.І., Демчук Н.І., Бабенко-Левада В.Г., Журавльова Т.О. Банківська система: навч. посібник / [Л.І. Катан, Н.І. Демчук, В.Г. Бабенко-Левада, Т.О. Журавльова] за ред. І.М. Мазур. – Дніпро: Пороги, 2017. – 444с.
5. Кізима Т.О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку: монографія/ Т.О. Кізима; [вст. слово С.І. Юрія]. – К.: Знання, 2010. – 431 с.
6. Кремень О. І. Фінанси : навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 447 с.
7. Кремень О. І. Фінанси : навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 412 с.
8. Романенко О. Р. Фінанси : підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко ; Міністерство освіти і науки України. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 310 с.

9. Сучасний бізнес-менеджмент: термінологічний словник-довідник / У.В. Іванюк, М.В. Оліховська, Є.І. Парфенюк, Ю.В. Шушкова. — Львів : Видавництво ТЗОВ «Ліга-Прес», 2017. — 188 с.

10. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С.І. Юрія. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 576 с.

11. Фінанси для фінансистів [текст]: підручник. / О.А. Шеремет, І. В. Дем'яненко, К. В. Багацька [та ін.] за заг. ред. Т. А. Говорушко. - К.: «Центр учбової літератури», 2013.- 612с.

12. Фінанси у схемах і таблицях: навч. посіб. для студ. першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / [Булавинець В. М., Горин В. П., Сидор І. П.]; за заг. ред. В. П. Горина. — Тернопіль: Вектор, 2017. — 181 с.

13. Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. — 262 с.

14. Фінанси: Підручник / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. — 2-ге вид. перероб. і доповн. — К.: Знання, 2012. — 687 с.

15. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / авт. кол.; — Київ, 2019. — 272 с.

16. Шушкова Ю.В. Фінансова системи України: особливості функціонування, сучасний стан та перспективи розбудови : монографія / Юлія Шушкова. — Львів : Ліга-Прес, 2014. — 174 с.

4.3. Періодичні видання

1. Актуальні проблеми економіки.
2. Баланс-Бюджет.
3. Економіка України.
4. Економіка, фінанси, право.
5. Економіст.
6. Казна України.
7. Регіональна економіка.
8. Світ фінансів.
9. Сталий розвиток економіки.
10. Фінанси України.

4.4. Internet сайти

1. Офіційний сайт Президента України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.treasury.gov.ua
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.— [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.kmu.gov.ua/

6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.mf.gov.ua/
7. Офіційний сайт НБУ. – [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://bank.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського . [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>.
9. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.lsl.lviv.ua/>.